

FILIPAI

Iiya Pol siya om Rom hir miriia mii biyie mi siya ta yokwowa ha winkika. Biiya siya om Efesas hir bidi ywowin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Filipai hiranim yim umir digworaekwo bidiyar mi haingiriyiu haiginim mi sima ina hauugiyim Pol siiram hiriir maeyaua mii biyie siya miriia. Mi Pol siya ta yokwowa minam winkikin simiir boin wadiekin. Pol siya maeyauwa mii biyie miriia sair hirar niki okaigin weyinsopak. Mi siya maingimarga hiriirar nwokaigin mi siya ti hiriinansi boinkikin sima Jisis saika namasukikini mi sima wi maingimarga hiriirar nwoki oninaeyim mi sima wi siiram naingwoyomyok rani. Iriig.

¹ Pol kara mi Timoti siya, krira Jisis Kraiis siir mii priimiriian inkamko. Krira ta yokwowa iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugana sair kigriraowiyim mi sair whindiriraerar haiginuwiyim kimiiram winkika mi iikamim Jisis Kraiis siir yai aair wakaeyokna apiyim kimiiram warar. ² Krira ha naingwowi krimiir Adi Komii krimiir wanin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis, krimiirin wi sowaniirar nokboinmamaar haiginuwi iripa nongwomamaar aeyim. Iriig.

Paul siya Adi Komii siirim sriigin, yipiki iikamim ta yokwo aair mwaini simiir whinkinsiis haiginuim

³ Iiyim kara kimiir naingwowarkaikiyim, kara pi Adi Komii siirar boin wadie kimiirsi. ⁴ Iiyim kara Adi Komii krimiir Wanin siiram sriiyim kimiir whinkinsiis haiginuim, kara pi maingimarga nwoki. ⁵ Whisarii rani, biiya kima kariir whinkinsiis haiginuugim Adi Komii siir yaiya sair nanaakninkii haiginuim iya biigibii kima

wakaeyokna apa mi tisi tariinana nadigniyim. ⁶ Kara ti diminin siir bidi yinokninkin kiinin Adi Komiiyin yipikin kimiir tirkiyin siir wakaeyokna apim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi siirim sibgu wakaeyokna apim mi wi iya Jisis Kraisiya nitana sairar nadigiuwi mi siya siyasiya nanaakninkii haiginiunaei mi iikam simiirin wi siyar hidi. ⁷ Kariir kwoinin iikamim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir miyim kima whinkinsiis haiginiugim iiyim kara maeyaua mi biyie miriia sair hir hugripkikikaiyin mi iyim kara rirmiia mi owim mi Adi Komii siir yayim simiir mi anaakninkii haiginiuim iikam simiir kwoinin simiir kiyayim mi sima wi Adi Komii siir siyium kara tirim wi simiir nwoki apim. ⁸ Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara iikam whiekakim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani, Kraisiya naingwokwonanaeiya sair hiriinan.

⁹ Kara Adi Komii siiram minam srii, iikam kima wi irni nwirniyamar dinan aingwokwonanae mi kima wi Adi Komii siir dimin taeminim simiir nwoki sibgu inokninkinim mi kima wa nwoki inokninkinim piki hiniin dimin ikin miyikin mi piki hiniin dimin ikin biyeyin. ¹⁰ Mi ti hiriinan sairsika, kima kariir dimin miyik miyikim simiir wakaeyokna api mi iya Kraisiya swoki iti mi kimiir kwoinin wi dimin biyeki nwokai rani. ¹¹ Mi iripi hiriinan kara Adi Komii siirim minim srii Jisis Kraisiya wi kimiir kwoin imiir nwoki hiurworwokaiyim kimiir whinkinsiis haiginiuwim wadie sibgu owam mi kima dimin miyik tiri mi ti hiriinan sairsika Adi Komii siya wi inig komiigak sairsi nwowi. Iriig.

Paul siya ha naingwokin, siya siyiumwoni nwowim mi Jisis Kraisi siir nwoki kigna apim mi siya wi kimiir nwoki

whinkinsiis haiginiuim

¹² Ti kariir nomiiyauim, kara minam naingwowi kima dinokninkin, ti diminim kariirim nitim, sima kariir tirtumbuki windi, ti diminim iikamim Adi Komii siir yai win kibiya saiirim naingwo tibmiiyim simar niki tirtugim. ¹³ Kariirin maeyaua mii biyie miriia saiirar hūgripkiikikaigi windi mi kamim yai niniyim mi iikam nhirim kingiin hir nwo ikim, sima ina ninokninkinim kariirin maeyaua mii biyie miriia saiir hir hūgripkiikikaiyin, whisarii rani, kara Kraiis siir yaiyim simiir wakaeyokna apkin. ¹⁴ Mi iriipi hiriinan kara tisi tirar nwowin. Dimusi rani, iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim sima nididgak paninsi ywosi mi sima kiriekak asi nwokim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakninkii haiginiusiyin. Dimusi rani, sima ina kigim kara tisi maeyaua mii biyie miriia hūgripkiikikaiya saiir tirar nwokaiyin mi sima ina naingwo tibmiiyim Kraiis siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.

¹⁵ Iikam nhirim Kraiis siir yaiya saiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima kwoin biyie biyie kariiram naingwokim mi sima minam warar mi aingwokim simiir kiyaiyim kariir haiburgigim mi simiir yai imiir wakaeyoknam. Yim iki iikam nhirim Kraiis siir yaiyim simiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima wadiekim mi ina naingwowim ti dimin imiir tirim mi kariir whinkinsiisim ¹⁶ yipiki ti iikam miyikim ti dimin imiir tiriiyim. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokikim. Sima ina ninokninkinim kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigiraowim mi simiir nanaakninkii haiginiuwim tapaiir. ¹⁷ Iikam nhirim yipiki Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwiiyim yim sima kariiram bi naingwokwonanaeikin. Niingaki niingakiinga. Sima hiniina naingwowi kariirin wi sima

kiyopsɔbgi haiginiuwi mi kara wi maigimaigra nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mi biye miriia sair tir hugripkiikikaiyin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Niingaka.

¹⁸ Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim sima Krais siir yai imiirin siyu biyeni nanaakninkii haiginiugi wɔndi mi nhirim siyu miyikni mi anaakninkiigi wɔndi, ti hiriiran siyuin kariirin maigimaigra sima nwowaiginiuwi. Dimusi rani, sima Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiugim yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. ¹⁹ Kara ini maigimaigar nwoyokiyoyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyu iirin, yipikin wi Jisis Krais siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginiuwam mi kariirin maeyaua mi biye miriia sair hir hugripkiikikaiyin rirmiia sair hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram srigim kariir whinkinsiis haiginiuwim. ²⁰ Kara ta sairamim minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai airin wi haigiprakai rani mi kariir piua wi nopai rani mi kariir kwoinin wi kiriyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiirar nanaakninkii haiginiuwi biya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Krais siya wadekin. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika. ²¹ Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Krais siyargin. Mi kara naowi, mhoiia kara wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siirim wi simiir haii mi kara wi saika nwowi. ²² Mi kara nao karamae nwowi mi omwaiyar niki waiyai mi ti dimin taeminim kara tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwi Krais siir wakaeyokna apim. Kara ninokninkin tani piki hiniin aka bii nwowa omwai waiya saeya iyie? Nao saeya. ²³ Kara pi hid rani kara naowam naingwowi Krais saika nwowim.

Wi ta wadie hiriinan saeya nwowi. ²⁴ Mi ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiuwi kimiirin, ya ini wadiekiwadie saeya nnowa kara ti nu iirar nwoki okripkaii, tariigina ya ini biigibii saeya ywowa. ²⁵ Kara hiriyar naingwo tibmii kiini kara wi nao rani mi kara wi omwai hiriinan saiirsi waiyai kimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii siir yaiya saiir sibgu wakaeyokna apim mi kima wi maingimaingar nwowi. Dimusi rani, kara ini omwaiyar niki waiyan. ²⁶ Mhoiyya kara niti mi kimaka nini oni mi kima wi maingimaiga komiiyar nwowi kariiramin mi kima wi Kraiis siir inig iir hainankii.

²⁷ Mi dimin whirki kimiir nimbini mi kima wi ti dimin taemin imiirin wi haini naingwokii. Kima dimin taemin kibi kibi imiir tir iikam yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiyim siyu kibiyin sima tiriysin siir hiriinan tir. Mi ta hiriinan saiirsika mhoiyya kara wi kimiir namisi kigi, iyie? Wi kimiir kig rani mi kara dimin kibi kibiyim iikam ima boini iikam kimiir, simiirin wa wakaie, tiriiginim kirie kimiir naingwo tibmii aeya nwowim mi kwoin whirua kima mi owim mi iripa kima mi miriirim. ²⁸ Tiriiginim yipiki kimiir sau omomin siirsi kipi nidid dimusi rani, wim kima Jisis Kraiis siirgim. Kima Kirie hiriyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima ti hiniina tirikim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin taemin hiriinanin yim wi simiir nisiimauwi. Adi Komii siya simiir nonkwobumbuninkini mi kimiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kima wi saika sibgu owi. ²⁹ Mi dimin komiigikomiiyin yio ti si, Adi Komii siya kimiirin minam kiwakikin kima Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim. Mi ti dimin hiriinanin sasa rani. Jisis Kraiis siirsika Adi Komii siya ti dimin biyie imiirin asi kiwakikin kimiiram nitamin. Dimusi rani, kima siir wakaeyokna apkim. ³⁰ Kima mi kara nim krima nomiyaugim mi ti iikamim krimiir tirbuwiyim mi krimiir

nikbumbuwiyim mi ti hiriinan siyu kaimwowin biyar nwoyokiyokiananiyin ini tariinanar yadigniyin mi wim kima ti iikamim yipiki kimiir nigbumbuwim simiirin ina ninokninkinim. Iriig.

2

*K*ima krimiir kwoinim simiirin kikitimdinu mi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiram daingwo

¹ Kimiir kwoinim kiriyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apikim. Kima maingimaingira hiriyyar dwokripkai. Dimusi rani, Kraisi siya kimiiram naingwokwonanaei. Kima mi Adi Komii siir naeyiu ieya kima ini kwoin whiruwar ywowiskiyim mi kimiir kwoinim nhirmiyam daingwo mi simiiram daingwokwonanae. ² Kima iripa dongwomamaer ae mi kwoin whirua dwo mi kima iikam ima mi Adi Komii siya simiiram daingwokwonanaei mi kima kwoin whiruwar dwowiski. Mi ti dimin hiriinanin ini haniin kimiir kwoinawu kwirii idwokaii mi kima wi maingimaingira kariir nnowaiginiuwi. ³ Kima kimamar kipi naingwona mi dimin taeminim ha kipi tir mi iikamim kimiirin wi hiriinan saiirsi boinisi wim kima ini nhirim simiir kou ywowim. Kimiir kwoinim yim kimar kintimtinuna mi kima hiniina daingwo kimiir kouwin ini iikam nhirim sima ywowim. ⁴ Kima, kimamar kipi naingwona. Kima iikam nhirmiyam daingwo mi diminim sima naingwowi ikim. ⁵ Kima Kraisi siya naingwowa biya saiir hiriinan daingwo. Yio ti hiniingin.

⁶ Mi yio siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya ha bi naingwokin siya Adi Komii siir hiriinanar swoki owi. ⁷ Mi yio siya ti dimin taeminim kirie komiigakim ninomor kouanim

simiirin digiimii bidi haimriyiugigim mi yio siyarin ini inkamin whisarii mii priimiriyyin siir hiriinan yinkpitki. Mi siirin Maria saeya naokainakikin mi siya iikam krimiir hiriinanar nimbiyamkin. ⁸ Siya inkamnan nimbiyamkin mi siir kwoinin hindara kabitkingigin mi siya Adi Komii siir yai imiirrarar napkin mi iya siya ha naonamin paeyin hiiniya nirioninkinin si mi siya kimpisu pranae pranae bi haigin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁹ Mi ta hiriinan saiir-sika Adi Komii siya siir inigin ha hainankiyin mi siya ti hiniina boinki siya inig komii kibikakin mi kamim inig komii komiikakim simiir kougikouwin ini siyar ywowin. ¹⁰ Mi yipikim Adi Komii siir om hir nwowim mi nu tir mi o ikim mi iikamim yipiki mi aokaowim mi nunau nwokai ikim mi yiu ikim simiir kouin ini siyar ywowin mi yipiki ta Adi Komii siya dapikiuwa Jisis siir inig iir saiir wakaei mi sima wi nidid prasae kin tani mi sima ogmwo wa waisii huiwi mi wi komii hiniina kauwok boinamnaekii, ¹¹ siya inig komii kibikakin mi sima wi Jisis Kraiis Biyyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainankii mi sima wi ha boinkii, siya inig komiigakin. Dimusi rani, dimin taeminim Kraiis siya tirim simiirsika. Mi ti dimin taeminim yim wi Adi siir inig iir hainan praprasii. Iriig.

Nim krima ini sikwo paenan ywowim yipiki iikam imiir bigna iisiisiimauu apiyim siyiuin niyyaka mi krima simiirin wi Adi Komii siir siyiu iir niisiimauu

¹² Ti kariir nomiiyauim kara ina naingwokwonanaeyin, biya kara kimaka nwowa mi kima kariir yai imiir wakaeyim mi kima ina wakaeyokna apim simiiram. Mi

tariinanin kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biya kima tira saair hiriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoyiya kimiirin wi siya nikiunami ninomor koua hiriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim. ¹³ Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya inokininokin kimiir kwoininim simiir simiirar tirnaaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

¹⁴ Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarkii boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir. ¹⁵ Mi kima ti dimin hiriinanin simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhiuriyiu rani, dimin biyie kima tiram mi kima wi wadiyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niuyaei, sikwo paeya niyaka bigna apiya kigimok apam, iikamim yipiki biyie nwowim, simiir bopwoniyan. ¹⁶ Mi kima simiir diisiimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis haiginu mi siyiu wadie sibgu apanin hiniin, piki hiniin dimin ikin wadiyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoyiya Kraisiya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.

¹⁷ Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiiaenan ywowa. Mhoyiya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naokiinainii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiiaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi Adi

Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi maingimainga prasae nwo rani. ¹⁸ Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiyami mi kima wi maingimainga kanaka dinkin o ta maingimainga kara nwowa saiir hiriinan. friig.

Pol siya Timoti siir boinkin

¹⁹ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwaki Timoti siir nikropkiyim mi iikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tiriirar swoki iti mi ta hiriinan saiirsika mhoiya kara wi haini ninokninkini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi maingimainga kimakar nwowi. ²⁰ Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam asi naingwokin wadie kima sibgu owim. ²¹ Mi yim iki iikam nhirim yim simamar naingwonaekim yim sima digworaekwowim Jisis Kraiis siirim simiir kig rani. ²² Mi kima ina ninokninkinim Timoti siya ti siyu hiriinanin siir nwo rani, siya inkam wadiekin. Siya siyamar bi naingwonaekin siya iikam kimiiram naingwowikin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir yayim simiir nanaakninkii haiginiuwam yinisimin siir ad iir whindiraerariyin siir hiriinan. ²³ Mhoiya kara ti dimin taeminim kam ima tiranim kariir simiirin wa ninokninkini, kara minam naingwokin Timoti siirin kimiiram nikropkiyim. ²⁴ Kara hiriyyar naingwo tibmii kiini Biyan Inkam Komii siya kariirin wa whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi kimiminki rani, maeyauwa mii biyie miriyya sima hiugripkiikikaiya saiir tir haiburgigsasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir kignakiyim.

²⁵ Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram waraur nikropkiyim. Siya kariir nomiiyaugin mi siya mi kara krira ini nwirowar ywowiskiyo mi Adi Komii siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biye saika ninkinyaeyaowim inkamin yaii niniyin siya tiriya saiir hiriinan. Mi biyarin, kima siirin bidiyar iki ikropkiyin mi siya ha nitin mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis haiginiuni. ²⁶ Siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niigin mi siya maka niyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokim ta ma siya nii aiirsiyin. ²⁷ Biya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginiugin mi siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin. Niingaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta hiriinan saiirsika siya naonami kara wi komii nouuboboin tani. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika kara siirin asi nikropkisasauyin kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan saiirsi kigwini mi kimiir kwoinim wi maigimairga nwowini. Mi kima maigimairga nwowi mi an kara wi maigimairgar mi owi. ²⁹ Mi siya waraur nimbini mi kima siir kigwini mi kima wi maigimairga dwoki Biyan Inkam Komii siiramin yipiki siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti hiriinan inkamin siiram daingwo inkam komiiyin siya. ³⁰ Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Krais siir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni piu asi nwokin mi kimiir igsoa ini siya yokwokairina mi siya kariirin pranae pranae bi whinkinsiis haiginiugin mi ta hiriinan saiirsika siya maki asi niigin. Iriig.

3

Yipiki Jisis Krais siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio

inkam wadiekin

¹ Ti kariir nomiiyauim, tiki nwokripkaigiyim yaiyim kara kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii siirgim mi kima maigimairga dwo! Mi dimin taeminim yipiki biya kara winkiyim yokwoni kimiiram mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi kibiyim kimiir boinmimauusi bi piyaokin. Mi an kara ha naingwowi kima inokininokin ta yai aiir wakae ya dimin kibigikibi aeyairga. ² Kima ti kamim dimin biyekakim yipiki wranan nwowim simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi ti hiniin sima boini kimiir mioisim ti kitiyopnr hai mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan saiirsi nanmaiwarkinaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu aiirar swoki tirbunaei. ³ Nim krma hiniina naingwo tibmii kin tani krma krmiir miois imiir kitiyopnr haii mi ti hiriinan siyuin krmiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, krma Adi Komii krmiir Wanin siir yinisisim nwowim. Niingaka. Mi iya Adi Komii siir naeyuin krmiir kwoinaiu tir nwokaiiyim mi krmiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir inig iir hainanam mi krmiirin siyar mi isiimauuwi hiniinin nim krma Adi Komii siirgisiir yinisisimkim. Mi dimin taeminim Jisis Kraisi siya tirim krmiir krma simiir ninokninkini mi krma wi maigimairga prasae nwo rani. Mi nim krma ina ninokninkinim ta saiirin, krma krmarin wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya krmiir nanmaiwarkainam ta sima boina krmiir miois imiir kitiyopnr haiya saiirsi. Niingaka. ⁴ Mi kara ti dimin taeminim biya kara wakaeyokna apim kara Juda simiir biyan siyuin siir dimin taemin imiir wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi wakaeyokna apin mi kara ti hiriinan tirim pi boriisopi. Kam nhirim yim

ha naingwowi sɪma Juda simiir siyɪu iirar wakaeyokna apkripkaii mi sɪma wi wadiyar sɪbgu owi mi an kara ina ninoknɪnkinin, biya an kara ti siyɪu hiriinanɪm wadie simiirsi nwokin. Mi ti siya siyɪu hiriinanin ini ti siyɪuin sɪma tirin ini siir haiburin. ⁵ Mi an kara ti hiniina boɪnkin. Dimusi rani, iya kariir apua kariir naokainakiya, iya kara iiyim iriyyar kwoima nwowin mi sɪma kariir miois aiiirin ina kitiyopnir haiyim hiniina niisiimauuwam an kara Adi Komii siirgin. Mi Jekopin yipikin sɪma dapiyin Isrel, siya kariir brougaekin. Mi an kara Bensameni piugana sair inkamkin mi yo ini kaimwokikaimwowar ywowin, an kara Judani isidin siirgisir inkamkin. Biya kara Farisimi isidin siir inkam nwowin kara Moses siir inkam nwowin kara Moses siir siyɪu komii siir yai whiekakim yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiirar wakaeyokna apkin. ⁶ Kara pi ti hiniina boini, kara Adi Komii siirin dimin whoimoni bi tirkin mi iikamim Krais siir yai imiir wakaeyokna apim simiirin kara tioidwomaigim mi yipiki siir piuganan ikim. Mi iikamim yipiki kariiram kinankiim siyɪuin kara wakaeyokna apin Moses siir siyɪu komii siir yai imiir sɪma wi hiriyyar boini, kara wadiekɪn mi kara dimin biyie bi tirkin.

⁷ Biya an kara ha naingwokin ti dimin taemin hiniinam yim dimin komiigim mi tariinanin an kara hiniina naingwo tibmii kiini ti dimin taeminim yim dimin komii rani. Dimusi rani, tariinanin kara Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiini mi kariirin wi siya whinkinsis haiginiuwi wadie sɪbgu owim. ⁸ Dimusi rani, kara hiniina naingwo tibmii kiin tani ti dimin taemin hiniinim yipiki biya kara napim yim dimin komii rani mi an kara hiniina naingwo tibmii kiini ti dimin taemin hiniinim yim dimin komii rani. Dimusi rani, an kara ina ninoknɪnkinin kara Jisis Krais siir wakaeyokna api mi dimin taeminim

iikamim yipiki Adi Komii saika nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim biya yim siya bidi ikwokopougim. Mi kara ti dimin taemin hiniinim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara simiirin ha naingwowi yim ini dimin biyekibiyie ywowim mi ta hiriinan sairsika kara Jisis Kraiis siirgisiirara asi wakaeyokna api. ⁹ Mi tariinanin kara Moses siir siyiu komii siir yai imiir swoki wakaeyokna ap rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan sairsi boin tani kariirin dimin whirki bi kimbugin mi ta siya boina kariirin hiniin kara dimin whirki bi kimbugin ya dimusi rani, kara Kraiis siir yai imiiram naingwo tibmii kingin mi tariinanin kara ini siir pugan aiiir nwowin. ¹⁰ Kara ti dimin hiniinim sim naingwokin. Kara Jisis Kraiis siir sibgu inokninkinam tirkin mi kirie komiia siya haiya iya siya ie hir haiburgigin mi ha swoki insiin idwowin. Kara saika iripa bidi yamasu kikinim mi kara ti dimin biyie biyeyim mi kimpipisuwa siya haiyim hiriinan haiyamar mi aingwowi. ¹¹ Kara ti dimin taemin imiirin minam tiri, iya kara naowi kariirin wi siya nanmaiwarkinaei mi kara wi omwaiyar swoki waiyaei mi wi saikar nwowi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin Jisis siir hiriinan inkam kibi nwowim

¹² Kara pi hiniina boin tani kara siiram bidi wakaeyokna apin, kara tira sair hiriinan mi an kara inkam kibi bidi ywokiyin. Niingaka. Kara ina niki mirii ninkiyaei kripkaiyin ti dimin taemin imiir wakaeyokna apam mi ta hiriinan sairsika kara wi Kraiis siir hiriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir bidi yimbinin siir inkam nwowim. ¹³ Ti kariir nomiyauim, kara hiniina naingwo rani, kara inkam kibikibikin. Niingaka. Mi kariir dimin taeminim biya kara nonkwoim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara ti diminim mhoiia digi digi nwowaiginiuwanim simiirgi simiiramar naingwo iskii.

¹⁴ Kara ini ti kamim yipiki ninkikin iwitiyim dimin haiyam ini simiir hiriinan yowwin. Mi ta hiriinan kara nwowa, kara ti nu iir asi nwowi. Kara Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna apikin mi ta hiriinan saiirsika mhoiyya siya dimin taeminim yipiki siya niki imbinim kariir wi hiriinan saiirsi haii. Dimusi rani, miyya Jisis Krais siya tira saiirsika mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi nimbini omin ninomor kou hir nwowin siir nwoyokiyokiikaeyamim iinokiinokin.

¹⁵ Mi krima whiekakarim yipiki ha niki aingwo tibmii kripkaiyim Adi Komii siiram nim ti kwoin hiniinin kara boinkiyin siirarar dwo iski. Mi kimiir kwoinim yapa yapa nwoprigin mi Adi Komii siya iriipi hiriinan ti diminim kara boinkiyim kimiir wi simiirar mi iisiimauwi mi kima wi haniingim sibgu inokninkini. ¹⁶ Krima ti dimin kiiingikiiinim Adi Komii siya niisiimauuim simiirgisimiirarar wakaeyokna ap iski mi iriipi hiriinan krima ti siyiun ti tariinan krima ninokninkinin siirarar dwowiski.

¹⁷ Ti kariir nomiiyauim, krima iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siiram naingwo tibmii kiiinoyim, krima siyiun kima nwowanin siir niisiimauugin. Mi ti hiriinan siyiun siir kigi mi wi hiriinar dwokripkai mi iriipi hiriinan ti iikamim yipiki kariir siyiu iir napiyim mi hiriinan tiriyim simiirin sibgu timi kigrirao. ¹⁸ Dimusi rani, kara ta yaiya aiirin ii kasa kasa bi boinmimauugin kara hirankar boinmimauubumbunaniyin mi ini tariinanar yadigniyin mi tariinanin iriipi hiriinan kara ini oubgakar swoki boinouugiyin. Mi tariinanin iikam whiekakim yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim kimaka, siyiun sima nwowiyim kimaka yio ini Jisis Krais siir sauan omomim sima nwowiyin ini hiriinan yowwin. Mi siyiun sima nwowiyin sima yaibu Jisis Krais siya naowa paeyin hiiiniya

nirioninkin si saiir niewaiyugim. ¹⁹ Adi Komii si-irram naingwokwonanaeni haniin aka, sima inokiiinokin dimin taeminim simiir kwoinki naingwowyim simiiram naingwokwonanaeyim. Mi ti dimin taemin hiriinanim iikam nhir imiir tiri nididgak sima nwowam mi ti iikamim sima inokiiinokin ti dimin hiriinanim simiir simiira hainopyaeyao boinkripkai. Mi simiir kwoinim ini ti nuin siir digworaekwo imiiram yamkiyim. Mi ti Adi Komii siir dimin taemin imiirin yio ini niingaka ywowin. Mi ti hiriinan saiirsika, tiriiginin hiriinan tiri mi sima omin ninomor kou hir nwowin siir namim wi dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mi sima inokiiinokin wi miyiknan nwo rani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani, wi yapa yapa nwowi. ²⁰ Mi. Dimusi rani, nim krima omin ninomor kou hiranin siir hirankim mi krima Jisis Kraiis siiram nwokwokini krimiir Biyan Inkam Komiiyin, krimiir nanmaiwarkainan inkamin mi siya omin ninomor kou hiranin siir hiranki krimiirsi nitkin. ²¹ Mi ta siya niuunaiinii nua tiriir mi ta krimiir piua nu tirana ya wi siya kisina owaiginiwi ninomor kougikou hiran piu aiir siir piugipiua saiir hiriinan nwowam. Siya ti hiriinanin wi siir kirie komiia saiir kirieni tiri. Mi ta kirieya siya saiir kirieni tirkin siya ti dimin taemin imiirin mi sima wi siir in ara nonkwo digi. friig.

4

Iikam kima maingimainga mi kwoin whirua dwo mi dimin taemin kibi kibi imiiram daingwo

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kima yipiki kara naingwokwonanaeyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kimiir kignakiyam mi kara ini maingimainga kimiiramar mi owin mi ini kimiir inig iirar mi hainankiyin mi wim kima ini kariir miya saiir

paenidnan ywowim. Mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriyar dwokripkai siiramın dimusi rani, dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir simiirsika.

² Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mi Biyan Inkam Komii Krais siiram wakaeyokna apim kwoin whiruar dwoki. ³ Kara kariir nomiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biya kanaka miriyo ti dimin kaimwowim simiir, kowa ti wig iso sowiir whinkinsiis haiginiu sowa kwoin whirua nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isairar whinkinsiis haiginiugo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim, Klemen saika. Mi kimiir iikam nhirim kariirin sima warar whinkinsiis haiginiugim mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya kimiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim simiir asi ninokninkini. Mi tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kima ini siir yinisisim ywowim.

⁴ Kima maingimairga dwo Biyan Inkam Komii Krais siiram. Kara kimiirin pa swoki boinkii, kima maingimairga dwo.

⁵ Wi kimimin tani Biyan Inkam Komii Jisis Krais siyan wi sipi swoki iunainii nua tiriir. Mi ta hiriinan saiir-sika, wi hiriinan asi tiri mi wi iikam whiekakim simaka nongwomamair aei. ⁶ Mi kima whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mi Adi Komii krimiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kima boiniyim kima haiyam. Mi iya kima Adi Komii saika boini mi kima siiram srii mi ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin. ⁷ Mi ta hiriinan sairsika ta Adi Komii siir nongwomamair aeya yipiki wi ninokninkin karamae krime nwowi mi kimiirin wi saiir kirieni whinkinsiis haiginiuwim mi wi siya kigriraowi kimiirin mi kima wi maingimairga nwowi mi wi dimin kibi kibiylim simiiraramar naingwowi. Dimusi rani, nim krime Krais saika bidi yamasukikininim.

⁸ Mi ti nwokripkaigiyan yayiim kara kimiir boinmauwanim yim ti sim, kima ti dimin taeminim niksisa karam nwowiyim simiiramin nhami nhami kipi naingwo mi yi tiriiginin yio kaimwowaigin. Mi dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowyim yim wadiekim mi dimin whirki bi mi kimbugim, kaimwo kinairgim mi yipiki iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim. Mi kima dimin taeminim Adi Komii siya mi iikam ikim maigimaiga simiir nwowaiginiuwiyim simiiram daingwo mi dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mi piki hiniin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hiriinan mi kima wi ti simiiraramar daingwo iski. ⁹ Mi dimin taeminim yipiki kara boinmauwim kimiir mi kima mi kiga kariir simiir wakaeyokna ap mi kima simiir wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi maigimaiga asi nwowaiginiuwi mi siya wi ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaii. triig.

Pol siya iikamim Filipai hiranim maigimaiga simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginiuwam

¹⁰ Kara maigimaiga prasae bi nwokin Biyan Inkam Komii Kraisiiramim. Dimusi rani, biya kima kariir whinkinsiis haiginiuwam naingwokim. Biya kimar boininkiniunaniyin kariir mi ini tariinanar yadigniyin mi kima nhami nhami bi boinkim hiniinin kima kariir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Mi tariinanin kima kariirin ina swoki whinkinsiis haiginiuwim. ¹¹ Kara ti dimin taeminim kimiir bi boinmauugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina ninokninkinin mi kara simiirsiyin naingwoyimyok rani kara wi maigimaigar nwowi simiiramim. ¹² Kara ina

ninokninkinin siyiun inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara mhiigi mi aowi mi kariir mhiya saeya mi kiniuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin mairgimairga siya nwowiyim. ¹³ Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmimauuwim kirieya Kraisiya huuwa kariir mi kariir kwoinau kinirkai haiginiuwa sair kirieni.

¹⁴ Kima kariirin bimbuiwi bi tirkin mi iiyim dimin biyeyim kariiram nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁵ Biya iya kara nu haimiti Masedonia hir haiburgigin Adi Komii siir yai win kibiya sair boinmimauuwam mi Filipai kimiir iikamim kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyiun iikamim sim hauuwiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim siimim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima kimar ywowiskiyim. ¹⁶ Biya iya kara om Tesalonika hir nwowin mi kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim mi dimin taemin kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwovar swoki hauugiyim digworaekwowim kariir whinkinsiis haiginiuwamin. ¹⁷ Kara yai kamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi hauugiyim kara ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miyik miyik imiirar hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika. ¹⁸ Kara digworaekwo kasa bi haiwinkin ini ti digworaekwowim kara naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir inankin yipiki ti digworaekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti digworaekwowim kima haingiriyu haiginim kariiram yim mairgimairga

kariirara bi nwowaiginiugim yim Adi Komii siir warar nwowaiginiugim maingimairga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiyim piuii miyyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiyyaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁹ Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi kariir Adi Komiiyin yio iriipi hiriinan yio wi digworaekwo kimiir mi hauuwi, ti digworaekwowim kima hainguguwim kaimwoka. Dimusi rani, kima ini Jisis Kraiis saikar yamasukikinim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi pranaepranae nikboinmamair haiginiu rani mi kima wi simiiram whaowae rani siya kimiirin wi kasa kasa hauu rani. ²⁰ Ha wit, krima krimiir Adi Komiiyin siir inig iirarar hainani. Dimusi rani, siya wadiekiwadiekin. Mi yaimwokiyaimeowan inkamkin. iriig.

Nikopkaigiyani yaimirsisim kwisuwao Pol siya boiniyim sima

²¹ Kara mi kariir nomiiyauim tiran ima, krima kimiirin yapa yapa nokboinmamaigi krimiir nomiiyauwim warauranim kimiirin yipiki Jisis Kraiis siir wakaeyokna apiyim, krima kimiir nokboinmamaigi. ²² Iikam whiekakim tiranim yipiki Kraiis Jisis siir wakaeyokna apiyim sima kimiir nokboinmamaigikim. Nhirim yipiki Kraiis siir wakaeyokna apiyim yipiki inkam komii Sisa siir miriiyim, sima kimiir nokboinmamaigikim.

²³ Kara Biyyan Inkam Komii siiram in minam sriigin siya siir naingwobumbu air hauuwim mi saeya wi kimiir kwoinaw waraurar nwoki okripkaigiyamim. iriig.

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f